

PRZYKRZYĆ SIĘ (34) *vb impf*

się (18), sie (16).

inf przykrzyć się (12). ◇ *praes 2 sg* przykrzysz się (1). ◇ *3 sg* przykrzy się (5). ◇ *1 pl* przykrz(e)my się (1). ◇ *2 pl* przykrzycie się (3). ◇ [*3 pl* przykrzą się.] ◇ *praet 3 sg m* przykrzył się (1). [*f* przykrzyła się.] *n* przykrzyło się (1). ◇ *fut 1 sg m* przykrzyć się będę (1). ◇ *3 sg m* będzie się przykrzył (1). ◇ *3 pl m pers* przykrzyć się będą (1). ◇ *imp 2 sg* przykrzy się (2), [przykrz się]. ◇ *3 sg* niech się przykrzy (3). ◇ *con 1 sg m* bym się przykrzył (1). ◇ *3 pl m pers* by się przykrzyli (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. Wyrządzać coś złego, sprawiać przykrość; *molestum esse Mącz, Vulg; molestiam afferre a. aspergere a. exhibere, molestia afficere, enecare (enicare), facere aegre, molestare, occidere, urere Cn [w tym: komu (15)] (16)* : Iákoby Diogenes człowyek yeden wczony/ z nyeuczcziwego łóżá sýnowi gdy cífkáyac kámyeńmi ludzyom sýe przykrzył/ rzekł: Wyáruy sýe ábys w oycá ktorego nye tráfíł *GliczKsiqz B2v*; Then będzie człowiekiem frogiem/ ktory fię będzie wśytkim przykrzył/ á wśyfcy też iemu przykrzyć fię będą [*Manus eius in omnes, et manus omnium in eum*] *BibRadz Gen 16/12; Mącz 493d*; á máłafz fie wam to zda przykrzyć fie ludziom/ że fie też oto y Bogu przykrzyćie: to ieft/ iż łáfká iego/ y cudem/ ktory wam pokázác chćiał/ gárdzićie? *CzechRozm 131v; SkarŻyw 75; LatHar 704*; Przetoż ia rádżę/ nie fráfowác tych (*marg*) nie przykrzyć fię tym. (–) ktorzy fię z Pogánow náwracáią do Bogá *WujNT Act 15/19, Matth 26/10, Gal 6/17*.

przykrzyć się czym (2): Aby ípowázny i státeczny ísprawy ich/ było pofelltwo iego niedaręmné/ niekáże iem [*apostolom*] [...] być natrętami i gośpód co rás odmięniac/ niekáże się téfz nieobyczainiością i nieludzkością przykrzyć/ niekáże naofstatek gniewliwými i niecierpliwými być. *MurzNT 43v; ZbylPrzyg B2*; [Nie dopuścżay nierządu w íwym domu/ A nie przykrz fie Fáfólem nikomu. *WirzbGosp A3v*].

W przeciwstawieniu: »dać pokój ... przykrzyć się« (1): Day pokoy każdemu á nie przykrzy fie żádnemu. *BielŻyw 20*.

W porównaniu (1): Zálię niech [*dworzanin*] nie będzie ociętny/ íporny/ íwarliwy/ iáko niektorzy co sobie żádney rzeczy bárziewy nie vpodobáli/ iáko fie ludziom przykrzyć/ prosto by muchy lecie *GórnDworz K6v*.

W przen (1) :

Zwrot: »uszom [*czyim*] się przykrzyć« = *mówić rzeczy niechętnie słuchane (1)*: Nie gornie o sobie trzymay/ Bráćie/ ále fię boy/ á iuż dáley Pánom fię Chrześciáńfkim y ich świętým wśzom nie przykrzy. *SkarJedn 185*.

2. Narzucać się, naprzykrzać się komuś, być natrętnym; *gravem a. odiosum esse, infestare, insectari, molestare, urgere Cn [komu] (4)* : *GlabGad N2v; BielKron 67v*; A przetoż iefli ieft wiele tych co fię pozywáią/ tedy/ áby y czáfu próżno nietrácili/ y fędziám fię názbýt nieprzykrzyli [*ne ... iudicibus sint molesti*]/ niechayby fędziowie przybili v domu fádowego tablicę/ ná ktorey niechayby rozpifano porządnie/ kto pirwey á kto potym ma być fádzon *ModrzBaz 90*; [*Jazon i jego ludzie urażeni nakazem opuszczenia królestwa Laomedonta*] nie chcieli fie nieobyczáynemu á głúpyemu

człowiekowi [Laomedontowi] przykrzyć/ woleli odiechąć niż tak vporem czo przewodzić *HistTroj B; AktaSejmikPozn 1600/219*].

[*przykrzyć się czym*: á oná [Bellona] ták mu [Marsowi] fie przykrzyłá fwą prózbą: áż nákoniec/ gdy nie vprosiłá Nic v niego/ wzrufzona gniewem/ z wyfokiego Obłoku fie ípuściłá do miáftá Gdańkiego. *ZbylDroga B4*.]

przykrzyć się z czym (1): A on [senator] Cefarzá prosił/ áby iá [Eufrazję, jego oblubienicę] do Cárogradu ku ípráwowániu god przywieść rozłkazał. Y nápiśáł po nię list Cefarz. ktory gdy Eufrázya przeczytáłá: [...] tákí odpis [...] posłáłá. Prześławný Cefarzu/ tákli rádziśz słudze twoiey/ áby Chryśtuśa porzuciłá/ á skázýtelnemu człeku/ ktorego pochwili robacy rozśypią przyśtác miáłá [...]. Raczy ia ciebie próżę Cefarzu/ niechci fię śtym więcey człek ten nieprzykrzy: bom fię ia oddáłá Chryśtuśowi *SkarŻyw 225*.

3. Nudzić długą wypowiedzią; obstrepere alicui molesto sermone Cn (3) : Bo któz tákí iest/ coby Báwárfką ziemię: Augśzpurg: Witemberg/ Lubek/ y inśzych miáft wiele/ które folgując czáfowi/ bym fie nieprzykrzył pufczam: kto ták wiele miáft mówię/ [...] ták obronnych rozumię/ áby ie Turek pośieść mógl? *OrzJan 80*.

przykrzyć się komu (1): Baczę to y śam dobrze/ á teź fie tym dłużej báwić (máiąc przed sobá co pilnieyśzego) nie będę: á k temu/ iuż teź dziś nie máłz czáfú potemu. Przeťoć fie iuż więcey przykrzyć nie będę przed obiádem: wśákże fie przed wieczorem do ciebie obiecuię/ áby fie przed fię rzecź raz záczętá torem śwym/ [...] kończęć móglá. *CzechRozm 21; [Senatulus 1006]*.

przykrzyć się czym (1): (*nagl*) Exceptię które śluzá przeciw Prokuratorowi przeciw perśonom, co zowá coniunctas. (-) Contra defenforem, contra excufátorem, contra Syndicum [...] krótko á reieśtrownie wípomina, wolę tám czytelniká odeśłác, niż dłuگوścíá fie przykrzyć. *Pril. fo. 645. SarnStat 1280*.

4. Wzbudzać w kimś niechęć, być postrzeganym jako przykry, trudny do zniesienia; esse molestum Calag [w tym: komu (10)] (11) : Ale cię ielźcze Miśtrzá niepuśzczę áż mi powieśz: czemu my śye ták bárzo Papieźowi y Biśkupom przykrzemy? *OrzList b3; Calag 77b; OrzJan 88*; Więć znáiąc łáfkę páńśką/ pięknie to miárkuieśz/ Iákobyś był namnieyśzym/ śobie pośtěpuieśz. Nikomu fie nie przykrzyśz/ wśyścy tobá śtoią/ Wyśchłá zazdrość nie nátrze/ źli fie ciebie boią. *GosłCast 18; [Tákże teź nieprzykrzą fie temu częłte Pośty; kto wielkie Pośtow poźytki baczy HerbOdpow Pp7v]*.

Ze zdaniem podmiotowym (1): Niech co tobie miło/ me kochánie będzie/ Niech/ częgo ty niechceśz/ mnie fię przykrzy wśzędzie *GrabowSet Cv*.

Bezpodmiotowo: przykrzy się [komu] = komuś jest źle, nieprzyjemnie (3): Ani fię przykrzy poddánym pod Krolem/ pod Cefarżem/ pod *regimentem* iednego/ gdy on zwierźchni Pan/ w Pánowániu śwym má miáre/ nie niewoli ludźi/ ále rokázuię podług práwá. *GórnRozm M4v*; Pytam cię ná ktorycheś mieyfcách był? (-) ná bárzo Dźiwnych y rozmáitych. (-) Radbym śłyśzał, ielślic Nie przykrzy fię. *CiekPotr 71*.

~ [*przykrzy się z kim [= ktoś powoduje przykrość, złość]*: A gdy fie teź iuż przykrzyło Cefárzowi z Władýśłáwem/ ktory nic innego nie czynił/ iedno co go wśtawicźnie [...] nálegał/ áby go przez

noc przywrócił do Polki/ [...] wolał mu dać fwą dźierzawę włafną ná granicy Sląfkicy *BielKron 1597*
121 (*Linde*).]

cum inf (1): Sicubi eum sacietas hominum ceperat, Yefli mu fie kiedy nie przykrzyło ták miedzy ludźmi zawždy być. *Mącz 35a*. ~

a. Narazać się komuś (2) : Posłowie obaczywając nieznośność tego podania, na ktore z dobrym sumnieniem zezwalać nie mogli, namawiali miedzy sobą kondycyje, ktore by pobożniejsze były, folgując czasowi, bo i KJM sobie teskniał i panowie ufolgiwali nie chcąc się księżej i szlachcie przykrzyć. *Diar 44*; Vrzędy mocy nie máią/ ktoraby ludzie złe hámováá/ y do dobrego przymufzáá. [...] odiąć lię złym y zuchwáým/ y bronić krolewfkicy powagi y mieyfcá Bożego wiele vrzędnikow nie mogą: á drudzy lię przykrzyć y nieprzyiáźni nábywác niechcá. *SkarKazSej 699b*.

b. Wzbudzać lekceważenie [czym] (1) : Boday tedy Krolá náłzego głowá nieboláá/ á boday nam dłuęo pánował/ ktory ták dobrotliwym Krolem ieft/ że fye nam łáfká á dobrociá fwą wielką przykrzy/ y nas rofpułtnymi czyni. *OrzRozm L3v*.

Formacje współrdzenne cf PRZYKRZYĆ.

Cf [PRZYKRZĄCY SIĘ], PRZYKRZENIE SIĘ

MP